N°. 273. 1852.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing buiten de zegelgelden en briefporten.

WOENSDAG 17 NOVEMBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van 15 November jl., n°. 36, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, tot lid van den Raad van Bestuur der Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten te Amsterdam te benoemen den heer *J. Wittering*.

[In het vorig nommer der *Staats-courant* is, bij de vermelding van deze benoeming, bij misstelling gezegd, dat zij zoude gedaan zijn *met ingang van den 1sten October aanstaande*.]

Bij Koninklijk besluit van den 1sten November jl., n°. 48, is aan den gewezen bewaarder in het huis van arrest te Hoorn, *J. van Hinten*, verleend een pensioen ten laste van den Staat van f 65 's jaars, en zulks op grond van arts. 5, 15 en 17 der wet betreffende de burgerlijke pensioenen van den 9den Mei 1846 (*Staatsblad* n°. 24), gewijzigd bij die van den 3den Mei 1851 (*Staatsblad* n°. 49).

Bij Koninklijk besluit van den 15den November 1852, n°. 56, zijn benoemd tot ontvangers der directe belastingen en accijnsen:

te Vleuten c. a. de heer *D. Tepaster*, thans ontvanger derzelfde middelen te Scherpenzeel;

te Scherpenzeel, de heer *C. G. van Huls*, thans meter en taxateur van den turf in het 2de district (Groningen).

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De Minister van Finantien, gelezen hebbende eene missive van een der heeren arrondissements-directeurs der directe belastingen, enz. daarbij verzoekende te worden onderrigt, wat te verstaan zij door de reeding of uitrusting van schepen, bij n°. 9 van tabel XIV der patentwet genoemd, heeft den heer arrondissements-directeur bij resolutie van 8 October jl., n°. 118, te kennen gegeven, dat de Minister het met hem daarvoor houdt, dat door de bedoelde reeding en uitrusting te verstaan is het voorzien der vaartuigen van hetgeen zij behoeven, om als zeilvaardig te worden beschouwd; dat de aanslag voorts zich regelt naar den rang der gemeente, waarin dit geschiedt; waarbij het voor onverschillig te houden is, of de provisie ter ligplaats van het vaartuig wordt aangeschaft, dan of zij uit eene gemeente van lageren rang door de reederij derwaarts gezonden wordt.

De Minister van Finantien, gelezen hebbende de missive van een der heeren arrondissements-directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, daarbij, met betrekking tot de uitvoering der wettelijke bepalingen nopens den accijns op het geslagt de volgende vragen voorstellende:

a. Kan een stuk vee binnen de bij art. 6, § *b* der wet van den 2den Januarij 1832 (*Staatsblad* n°. 5), bedoelde 24 uren, *uit nood geslagt* worden, zonder van een schatmerk voorzien te zijn, en zoo ja, onder welke bepalingen?

b. Hebben de ambtenaren regt tot benadering van zoodanig vee?

c. Moet de, bij art. 6, § *a* der evengenoemde wet bedoelde aangifte geschieden door den schatpligtige *in persoon*, of kan dit ook door iemand, zijnentwege ten kantore gezonden, plaats vinden?

d. Hoe moet in steden, waar de accijns *naar het gewigt* wordt geheven, gehandeld worden ten aanzien van vee, dat, uit hoofde van ziekte of anderzins, niet naar de waag kan vervoerd worden? —

heeft bij resolutie van 4 November jl., n°. 64, te kennen gegeven:

dat de 1ste vraag toestemmend moet worden beantwoord, doch onder dat de eenmaal aangegevene waarde, door eene verminderde aangifte der waarde kan gewijzigd worden, en mits bij de slagting schriftelijk kennis worde gegeven aan den ontvanger of ander meer nabij zijnde ambtenaar, en het vee gedurende de 24 uren onafgehakt blijve; zullende, in geval van zoodanige kennisgeving, de ambtenaren, zooveel mogelijk, trachten te onderzoeken, of de slagting werkelijk door den nood is geboden, en, bij bevinding van het tegendeel, bekeuring instellen, op grond van § 5 van art. 2 der wet van den 2den Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 31);

dat de slagting uit nood niets beneemt van de bevoegdheid, den ambtenaren bij § *b* van art. 6 der meergenoemde wet van den 2den Januarij 1832 toegekend;

dat er geene bedenkingen bestaan, om de aangifte, bedoeld bij § *a* van art. 6 derzelfde wet, van den 2den Januarij 1832, ook *schriftelijk* te laten, en die zelfs aan te nemen van eenen van de zijde des aangevers ten kantore gezonden persoon, mits deze van eene behoorlijke volmagt zij voorzien;

dat, in het bij de 4de vraag veronderstelde geval, het gewigt van het vee door den weger, op het oog af, na daartoe verkregene vergunning van den ontvanger, kan bepaald worden, nadat de weger zich overtuigd heeft dat het vee werkelijk niet vervoerbaar is.

De Minister van Finantien, gelet op de klagten, welke ter kennisse van den Minister zijn gekomen, dat op een expeditiekantoor aan de uiterste grens, tusschen 12 en 2 ure, een document is geweigerd; heeft bij resolutie van 5 November, n°. 90, goedgevonden, aan de heeren arrondissements-directeurs der directe belastingen enz. te *'s Hertogenbosch*, *Breda*, *Maastricht*, *Middelburg*, *Nijmegen*, *Arnhem*, *Zwolle*, *Groningen* en *Assen*, te kennen te geven, dat de bepalingen van art. 316 der algemeene wet niet in dien zin moeten worden opgevat, dat de kantoren tusschen 12 en 2 ure volstrekt zouden moeten gesloten zijn, maar dat het nadrukkelijk verlangen van den Minister is, dat ook gedurende dien tijd de reizigers worden gerieft en van documenten voorzien, en ook de vervoerders van koopmansgoederen in alle spoedvorderende gevallen geëxpedieerd; wordende voormelde directeurs uitgenoodigd, om de hierbij betrokken ontvangers in dien zin aan te schrijven, met last zich daarnaar te gedragen.

De Minister van Finantien heeft bij resolutie van 6 November jl., n°. 112, goedgevonden, de heeren arrondissements-directeurs der directe belastingen enz. uit te noodigen, om de visiteurs in hunne respective directien in te lichten, dat door de in de resolutie van den 5den Maart 1852, n°. 123, genoemd wordende *wollen*, ROND *geweven vilten*, alleen die wollen vilten worden bedoeld, welke zoodanig zijn geweven, dat hun einde met hun begin zamenloopt, zoodat zonder eenige aaneenkanderhechting van de beide uiteinden der vilten de cilinders van het papierfabriek-werktuig daarin kunnen worden geplaatst, en welke door die vilten alsdan voldoende omkleed worden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

In Parijs zijn hier en daar, in spijt van de waakzaamheid der politie, oproepingen aangeplakt waarin de kiezers vermaand worden, bij de aanstaande volksstemming over de herstelling van het Keizerschap, hunne stem niet uit te brengen. Het schijnt dat ook de te Londen gevestigde vereenigingen van Fransche uitgewekenen haren invloed in Frankrijk, die trouwens niet groot meer is, aanwenden om de kiezers van het uitbrengen hunner stem te weêrhouden. Daarentegen is eergisteren te Parijs van wege den departementsprefect bekend gemaakt dat de kiezerskaartjes aan de kiezers te huis zullen worden bezorgd; tot nog toe moesten de kiezers zich de moeite geven, het kaartje dat toegang tot het stemlocaal verzekert, zelve te gaan halen.

In den *Constitutionnel* van den 14den dezer leest men het volgende: » De dagbladpers der departementen heeft het gewigt der aanstaande volksstemming wel begrepen. In de dagbladen die wij uit alle deelen des lands ontvangen, vinden wij eenstemmige aansporingen aan de kiezers. Uit eenige dier bladen ziet men dat er slinksche middelen worden aangewend om die aansporingen tegen te werken. Zoo zijn er die de onverschilligheid, de traagheid vleijen, zeggende dat alles beslecht en afgedaan is, en dat de volksstemming van den 21sten niets is dan eene formaliteit. Elders verspreidt men geruchten ten nadeele des gouvernements, zoo als dat de zoutbelasting weder tot het vorige bedrag zoude verhoogd worden, hetgeen reeds van regeringswege gelogenstraft is."

Uit onderscheiden plaatsen in de departementen wordt berigt dat het bekende protest van den Graaf van Chambord tegen de herstelling van het Keizerschap, er op velerlei wijze verspreid en bekend gemaakt wordt, en dat het aan de politie niet altijd gelukt zulks voor te komen.

Een dagblad van Rijssel berigt het volgende: » Sedert eenige dagen zijn in de brievenbussen der postkantoren van deze stad en van de omstreek een groot aantal gedrukte en in een omslag gevouwen politieke manifesten gevonden en in beslag genomen. Aan de grenzen zijn 175,000 afdrukken van die manifesten in handen der politie gevallen; zij waren in twee balen gepakt en in een met stroo beladen wagen verborgen.

De Parijsche *Patrie* berigt dat de naar buiten 's lands geweken demokraten oproepingen en andere stukken van oproerigen aard in Frankrijk trachten te verspreiden, en dat te Hazebrouck, op de Belgische grenzen, oproepingen aan de kiezers, de onderteekening van Ledru-Rollin voerende, in beslag zijn genomen.

— De *Patrie* berigt dat er van regeringswege eene volledige verzameling van al de werken van Keizer Napoleon zal worden uitgegeven.

— De bisschop van Blois heeft, op het voorbeeld van verscheiden ambtgenooten, de Roomsche liturgie in plaats van de eigenaardige kerkgebruiken der Gallicaansche kerk ingevoerd.

BELGIE.

In bladen van de partij der geestelijkheid vindt men thans gedurig berigten uit Vlaanderen, alle strekkende om te doen zien, dat de linnenfabricatie thans weder kwijnt en snel achteruitgaat; dat het gouvernement alzoo ten spoedigste eene voor dien nijverheidstak voordeelige handelsovereenkomst met Frankrijk behoort aan te gaan, en intusschen aan de noodlijdende bevolking ondersteuning te verschaffen.

Eene geheel tegengestelde strekking heeft een artikel van een der voorname liberale organen, het *Journal de Liège*. Daarin wordt eerst het wets-ontwerp, tot beveiliging van buitenlandsche vorsten tegen hoon en laster bestreden, waarna het blad aldus vervolgt: » Dit ontwerp heeft geheel het voorkomen als of de indiening van hetzelve aan buitenlandschen aandrang moet worden toegeschreven. Doch hoe dit zij, het zoude dwaasheid wezen te verwachten dat Frankrijk, ter beantwoording onzer beleefdheid, het geringste ten gunste van onzen handel of nijverheid zal bewilligen: het Fransche stelsel van in- en uitgaande regten laat zulks niet toe. Buitendien is reeds door feiten gebleken dat wij niet zoo bezorgd over het lot onzer nijverheid behoeven te zijn, sedert de uitvoer van onze steenkolen en van ons ijzer in Frankrijk met een verhoogd regt is bezwaard. Waarom toch zouden wij eene handels-overeenkomst afbedelen? De tegenwoordige staat van zaken is niet zoo drukkend voor ons: immers sedert dien onverwachten maatregel der Fransche regering, is de prijs onzer steenkolen en ijzer, wel verre van te dalen, aanmerkelijk gerezen; de prijs van ons ijzer staat nu twintig tot vijf en twintig per cent hooger, en nooit hebben onze steenkolenmijnen meer bestellingen dan thans ontvangen."

— De tegenstanders der door het afgetreden ministerie tot zekere mate in de Belgische wetgeving toegepaste handelsvrijheid doen opmerken, dat in de afgeloopen maand October 1596 stuks groot vee in België ingevoerd en slechts 598 stuks uitgevoerd zijn, en dat in de verloopen tien maanden van dit jaar de invoer 10.497, en de uitvoer slechts 5681 stuks bedragen heeft; — dat in de laatste tien maanden 125,213,614 kilog. graan en meel ingevoerd en slechts 13,953,242 kil. uitgevoerd zijn, terwijl met dat al in Frankrijk, onder het beschermend graanregt het graan en het brood goedkooper is dan in België.

DUITSCHLAND.

De Berlijnsche bladen deelen een telegraphisch berigt uit Weenen van 14 November mede, volgens hetwelk de half-officiele *Oesterreichische Correspondenz* van dien dag een merkwaardig artikel over het herstel van het Fransche keizerschap bevat, waarvan de strekking schijnt te zijn, dat Oostenrijk, gelijk het tot dusverre de Fransche regeringsvormen tegenover de gevestigde magten steeds erkend heeft, ook nu dezelfde staatkunde zal volgen, zonder daardoor, naar zijn oordeel, met het beginsel der legitimiteit in strijd te geraken; dat echter ten aanzien van den door den nieuwen Keizer aan te nemen titel bij het Oostenrijksche kabinet bedenkingen bestaan.

— De verkiezingen voor de Pruissische Eerste Kamer, welke thans hebben plaats gehad, zijn, voor zoo ver men den uitslag daarvan kent, met slechts weinig uitzondering ten voordeele der behoudende partij uitgevallen.

— De Eerste Kamer van het groot-hertogdom Hessen heeft den 13den besloten de regering te verzoeken het mogelijke te doen, ten einde eene ontbinding van het Tolvereeniging, en bepaaldelijk de afscheiding van het koningrijk Pruissen van die vereeniging, te voorkomen, maar tevens het spoedig tot stand komen van een tol- en handelsverdrag met Oostenrijk te blijven bevorderen.

— Het regtsgeding hetwelk sedert zes weken voor het hof van assises te Keulen gevoerd werd tegen elf personen, ter zake van staatkundige woelingen van 1848 tot 1851, is thans geëindigd. Zeven der beschuldigden zijn door de gezworenen schuldig verklaard hetzij aan het smeden van een komplot tot gewelddadige omverwerping der staatsinrigting, hetzij aan het bevorderen van den toeleg der eerstgenoemden. Drie hunner zijn tot zes, drie tot vijf jaren, en één tot een jaar tuchthuisstraf veroordeeld, de vier overigen zijn vrijgesproken.

ITALIE.

In den Kerkelijken Staat zijn, gelijk men weet, in den laatsten tijd een aanmerkelijk aantal doodvonnissen voltrokken wegens moorden die in de dagen der Romeinsche republiek onder voorwendsel van het belang der politieke vrijheid gepleegd zijn. Deze strafoefeningen door liberale en radicale dagbladen van Turyn gelaakt en als blijken van politieke wraakzucht der pauselijke regering voorgesteld zijnde, wordt tot verdediging daarvan in het officiele dagblad van Rome van den 6den dezer het volgende gezegd: » De alom door de vijanden der godsdienst en der burgermaatschappij verbreide begrippen hebben het ontstaan ten gevolge gehad van horden woestelingen, met name van het zoogenaamde genootschap der *Ammazarelli* of de *helsche vereeniging* te Sinigaglia, en het zoogenoemde *Verbond der sluipmoordenaren* of het *Bloeddorstig verbond* te Ancona. Deze horden hebben gedurende het bestaan der laatste Romeinsche republiek verscheiden steden van de Romagna, van de Marken enz. met schuldeloos bloed overstroomd, en joegen den bewindvoerenden zelven schrik aan, uitgezonderd Mazzini, die, gelijk uit de stukken van het deswege gevoerde regtsgeding blijkt, op de klagten der in rouw gedompelde stad Ancona koel antwoordde » dat men ook de Bergpartij haar aandeel van het werk moest laten verrigten."

» Doch, dank zij 's Hemels goedertierenheid, het duurde maar kort dat de moordenaars hunne woede konden botvieren; en hoewel vele van die woestelingen aan de justitie ontsnapten, zijn echtigen in hare handen gevallen.

» En nu de pauselijke regtbanken die moordzieke lieden ter verantwoording geroepen hebben, zijn er — het is schier ongeloofelijk — in Piemont dagbladen die hen verdedigen, terwijl zij overeenkomstig de wetten des lands en van alle landen tot de straf der moordenaars verwezen zijn, ja, zelfs niet den minsten grond tot ondersteuning van een verzoek om begenadiging hadden aan te voeren. Insonderheid gewagen die bladen deernis met zekeren Simoncelli, die den 27sten Februarij 1849 in zijne hoedanigheid van burgerlijk bevelvoerder, deed drukken » dat de lijken die men als getuigenis van den toorn des volks op de straten zag liggen, eene heilzame les waren voor degenen aan wie datzelfde volk het republikeinsche bewind toevertrouwde, dat zij daar lagen tot aanmoediging der goede, der ware burgers en tot afschrik voor de boozen."

» Deze schuldelooze man, die den 12den April te Sinigaglia bescherming verleende aan de moordenaren welke twee gevangenen uit de gevangenis sleepten en met dolksteken afmaakten, had, naar het oordeel der bedoelde bladen, in het leven gespaard behooren te worden omdat hij bevelhebber der gewapende burgerij was! Zóó wordt de gerechtigheid voor de wet door sommigen begrepen! De les welke die beklagenswaardige Simoncelli aan de met hem eensdenkende bewindslieden gaf in den vorm van op de straat liggende lijken, werd weldra gevolgd door het lied van die nieuwsbladschrijvers, welke, dronken van wijn en van bloeddorst, rondom het lijk van Vandoni zongen: » Zóó handelt het volk, wanneer het zelf de hand aan het werk legt."

» Elk regtschapen mensch die de waarde van schuldeloos bloed beseft, die gedachtig is aan de verpligting der regeringen om de burgermaatschappij te beschermen, moet sidderen, wanneer hij ziet dat de goddeloosheid van de vijanden der Katholieke Kerk zoo ver gaat, eene daad van geregtigheid, die duizenden onschuldigen geruststelt, te laken, alleen omdat zij door eene pauselijke regtbank is volbragt. Doch de onversaagde overheidspersonen, die zonder vrees voor den toorn der boozen, als met eigen borst de wankelende burgermaatschappij beschutten, zullen eene rijke belooning vinden in de dankbaarheid hunner medeburgers en, wat meer is, in de goedkeuring van hun geweten."

GRIEKENLAND.

Aan de Londensche *Times* wordt het volgende uit Parijs geschreven: » Onlangs is berigt dat de Prins Adalbert, een broeder van den Koning van Beijeren, zich bereid verklaard had om te voldoen aan hetgeen de constitutie van Griekenland ten opzigte der godsdienst van den souverein voorschrijft. Door de omhelzing der Grieksch-Katholieke godsdienst zou hij de vermoedelijke troonopvolger van Koning Otto worden. Deze schikking is door Rusland, Frankrijk en Engeland aangenomen, doch van eene andere zijde worden, naar het schijnt, pogingen te werk gesteld om ze te vernietigen of althans zoolang mogelijk te beletten dat zij haar beslag bekome. Met zekerheid meent men te weten dat de Koning van Beijeren, wiens toetreding onmisbaar is, de overeenkomst nog niet heeft onderteekend. Deze vertraging heeft niet weinig ongelegenheid veroorzaakt, en de Engelsche regering heeft reeds boodschappers naar Munchen, Athene en St. Petersburg gezonden met depêches voor de aldaar gevestigde Britsche gezantschappen, die alle, naar vermoed wordt, de aangelegenheid der Grieksche troonopvolging betroffen."

EGYPTE.

Het *Journal des Débats* berigt, op grond van brieven uit Alexandrie van den 5den dezer, dat de Onderkoning van Egypte, door de Porte gedrongen om eene aanmerkelijke som op de haar verschuldigde jaarlijksche schatting vooruit te betalen, en de openbare kassen door de uitgaven voor de werkzaamheden der spoorweg-onderneming uitgeput hebbende, besloten zoude hebben van de Britsche stoomboot-maatschappij, de *Peninsular and Oriental Steam Navigation Company*, die met de overbrenging der Indische overlandpost belast is, eene som van fr. 7,500,000 op te nemen, welke uitsluitend tot het voortzetten der spoorweg-onderneming zoude bestemd zijn. » Men acht het ontwijfelbaar zeker — zegt het *Journal* — dat de stoomboot-maatschappij de som zal verstrekken die van haar gevraagd wordt voor de uitvoering eener onderneming, waarvan zij zelve groot voordeel zal trekken. En is het buitendien niet van veel belang voor Engeland, Egypte door eenen band te meer aan zich te verbinden, en wel door eenen band die bij voorkomende gelegenheden regt kan geven om een onderpand te vragen en zich in de binnenlandsche aangelegenheden van Egypte te mengen? Men vraagt echter of de Onderkoning zonder toestemming der Porte eene geldleening mag aangaan, en of hij, wat het onderhavige geval aangaat, door eene buitenlandsche geldleening niet in strijd zoude handelen met eene uitdrukkelijke bepaling van het grootheerlijk bevelschrift, waarbij tot het aanleggen van den spoorweg magtiging is verleend."

De boven gemelde berigten houden ook in, dat in Syrië tusschen de Turksche krijgsmagt en de opgestane Drusen van het Hauran-gebergte eenige schermutselingen zijn voorgevallen zonder beslissenden uitslag voor eene der beide partijen en tot groot nadeel alleen voor de Christenen, op wier onzijdig gebied die ontmoetingen plaats hadden; zoo was een dorp van Christenen in de omstreken van Damascus door de Turksche soldaten geheel verwoest.

ENGELAND.

Van vele zijden ontvangt men berigt dat de manschappen der burgermilitie zich bij de afgeloopen wapenoefeningen uitstekend wel gedragen en goede vorderingen gemaakt hebben. Hier en daar zijn hun, als blijk van tevredenheid daarover, door de ingezetenen loffelijke openbare getuigenissen, geschenken van gebedenboeken enz. gegeven. Op enkele plaatsen was reeds door godsdienstvrienden eene gelegenheid tot stichtelijk zamenzijn en godsdienstig onderrigt voor de manschappen ingerigt, ten einde hen van het bezoeken der kroegen en van uitspattingen ten gevolge der ledigheid terug te houden. In de aanstaande maand Mei zullen de manschappen der burgermilitie wederom, en dan allen met uniform en wapenen, vereenigd worden om oefeningen te houden.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den* 16*den November* 1852.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden hebben de beraadslagingen plaats gehad, over het wets-ontwerp tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot over 1850. Dit voorstel is met 56 tegen eene stem, zijnde die van den heer van Eck, aangenomen.

Voorts zijn ingekomen tien wets-ontwerpen ter bekrachtiging van provinciale belastingen, welke naar de afdeelingen zijn verzonden om aldaar te worden onderzocht.

De Kamer heeft voorts besloten, dat, naar aanleiding van het gebeurde in de vergadering van gisteren, te weten de aanneming van het voorstel van den heer Bachiene c. s. tot het instellen eener enquête op den accijns van het zout, en overeenkomstig met de bepalingen der wet tot uitoefening van het regt van onderzoek en van het reglement van orde, in de zitting van den 22sten November aanstaande zal worden bepaald het getal leden waaruit de commissie van onderzoek zal bestaan, het getal leden dat minstens tot de afneming der verhooren wordt vereischt, en den termijn binnen welken het onderzoek zal zijn afgeloopen. Tevens zal de Kamer alsdan de leden der commissie benoemen. Een uittreksel uit de notulen, voor zoover betreft het gisteren betrekkelijk deze aangelegenheid genomen besluit zal, overeenkomstig art. 2 der wet van 5 Augustus 1850 (*Staatsblad* nº. 45), in de *Staats-courant* worden geplaatst.

De Vergadering heeft de conclusie van het verslag uitgebragt omtrent de door Nederland met Oostenrijk en Wurtemberg gesloten overeenkomsten tot wederkeerige uitlevering van boosdoeners, strekkende tot het doen drukken van het rapport, en het verzenden van een afschrift aan den Minister van Buitenlandsche Zaken, alsmede tot het nederleggen der stukken ter griffie, zonder beraadslaging aangenomen.

Aan de jongst ontvangen Javasche couranten ontleenen wij nog de volgende berigten:

BATAVIA, 24 *Augustus*.

„Wij zijn in staat het volgende mede te deelen omtrent de resultaten die, gedurende 1850, bij het bad-etablissement te Plantoengan zijn verkregen onder de lijders, behoorende tot de land- en zeemagt.

Het aantal opgenomenen bedroeg 94, waarvan 35 nog van het jaar te voren, en 59 bijgekomenen.

Daarvan herstelden	55
Overleden	5
Bleven in behandeling op ultimo December	34
Totaal	94

Daar onder de herstelde lijders voorkomen van de vorige jaren, en er van de in 1850 ingenomenen ook op ultimo December overblijven, zoo is het tot een juister oordeel noodig zijn, het cijfer op te geven der herstelden van de gedurende dat jaar ontslagene Europeanen.

Dit bedroeg 38, waaronder lijders aan de volgende ziekten: 8 aan rheumatisme; 5 aan leverziekte; 3 aan tering; 1 aan uitzetting van het hart; 1 aan verzweringen en 1 aan haemorrhoïden.

De tijd van verpleging was gemiddeld 150 dagen.

Wijders zijn er 16 als niet hersteld, ontslagen, die gemiddeld 190 dagen er in behandeling zijn geweest, waaronder 6 met hartziekte, zijnde daarvan slechts één hersteld van de 7, die onder behandeling zijn geweest. Eene uitkomst ongunstiger dan te Oenarang voor dit gebrek, die zich eenigzins laat verklaren door den hoogen warmtegraad, die in de zoo enge vallei van Plantoengan in de maanden September, October, November en December ondervonden wordt; zijnde alsdan op den middag 86° — 98° F., terwijl de nachten en de ochtenden in dien tijd eene koude teekenen van 60 — 65° F.

Omtrent het convalescenten-gesticht te Oenarang zijn nagenoeg even gunstige rapporten ontvangen.

Gedurende 1850 en 1851 werden derwaarts gezonden 342 lijders.

Daarvan stierven	21
Werden ontslagen	284
Bleven in behandeling op ultimo Januarij 1852	37
Totaal . . .	342

Van dit getal ontslagenen werden 16 afgekeurd, doch bleven 268 geschikt voor de active dienst.

Bij vergelijking is de verhouding der uitkomsten te Plantoengan tot die te Oenarang, als volgt:

	Plantoengan.	Oenarang.
Hersteld	88.6 pct.	78.3 pct.
Onhersteld	2.6 „	4.7 „
Overleden	6 „	6.4 „

Dat Oenarang boven de gewone hospitalen voordeelen aanbiedt zal het volgende staven:

Van 16 lijders aan hartziekte, aldaar ontslagen, werden 4 afgekeurd voor de active dienst;

van de 25, lijdende aan lever- en miltziekten, slechts 1;

van de 5, lijdende aan algemeene ligchaamszwakte, bleven allen voor den dienst behouden;

van de 17, lijdende aan borstziekte, werd slechts 1 afgekeurd;

van de 6, lijdende aan verlammingen, slechts 2;

van de 12, lijdende aan verouderd rheumatisme, slechts 2;

van de 133, lijdende aan buikziekte, slechts 3;

van de 3, lijdende aan waterzucht, bleven allen behouden voor de dienst;

terwijl van dit aantal van 198 lijders aan dezelfde ziekten, gedurende hetzelfde tijdvak, uit de hospitalen ontslagen, allen werden afgekeurd.

Welk eene weldaad dit gesticht voor het leger is, behoeft voorzeker geen nader betoog.

De goede dunk over Oenarang neemt dan ook meer en meer toe, en het getal particuliere patienten vermeerdert aldaar dagelijks.

De Javaan begint ook zijn voordeel in te zien, en bouwt bamboezen woningen tot opneming van zieken.

Gedurende de maand Julij 1852, is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen . . . . f 639,166: 76⁵

De opbrengst over de zeven eerste maanden van het jaar bedraagt . . . . f 4,060,011: 32

Daaronder zijn echter begrepen:

regten op gouvernements produc-ten, eene som van	533,280: 34⁵	
terugbetaalde regten	38,271: 72	
		571,551: 106⁵
Zuivere opbrengst . .		f 3,488,459: 45⁵

Over de zeven eerste maanden van 1852 is *meer* ontvangen dan over hetzelfde tijdvak in 1850: f 709,058: 104, en *minder* dan over 1851: f ...75: 63⁵."

„Ter reede van Benkoelen is op den 19den Julij jl., bij het inschepen eener compagnie van het 3de bataillon, eene der embarkements-prauwen omgeslagen, waarin zich 24 militairen, eene inlandsche vrouw en een kind bevonden. Bij dit ongeluk zijn de Europesche sergeant ... benevens 4 Afrikaansche fuseliers verdronken.

Dit onheil wordt grootendeels toegeschreven aan de onvoorzigtigheid en onbedrevenheid der praauwvoerders. Ten gevolge van den harden wind van den vorigen dag, stond op de reede eene hooge deining. Een paar praauwen waren reeds met goed gevolg aan bakboordszijde van het stoomschip ontscheept, toen men, om het werk te bespoedigen, het embarkement ook aan stuurboordszijde wilde doen plaats hebben; doch de praauw, die tot dat einde aan stuurboordszijde moest halen, geraakte vast met eenen der haken van de sloepdavits en sloeg om, in dier voege dat de mast vlak op het water bleef liggen. Ongelukkig klemde een der praauwvoerders zich aan dien mast om zich te redden, waardoor de praauw geheel kantelde en met de kiel boven water lag. Men zette alles toe om de personen, die in het ruim van de praauw waren, te redden, en dit gelukte meerendeels, voornamelijk door de moedige tegenwoordigheid van geest, welke in dit hagchelijk oogenblik aan den dag werd gelegd door den stuurmansleerling H. J. Verhagen. Deze jongeling sprong van de kampanje van het stoomschip in de sloep, en redde op vier na, al de personen die buiten de praauw in zee lagen; sprong toen op de kiel van de praauw, greep een golok, hakte een gat in den bodem, en redde op deze wijze negentien van de twintig in de praauw beslotene personen.

Ook de 1ste stuurman B. J. Schipper en de 1ste machinist Slikker, hebben zich door hunne bedaardheid en inspanning loffelijk onderscheiden."

BATAVIA, 31 *Augustus*.

„In de volgende mededeelingen omtrent 's lands fabriek voor de Marine, het stoomwezen en de nijverheid, zijn de bijzonderheden hoofdzakelijk ontleend uit de verslagen van den hoofd-ingenieur voor het stoomwezen.

Toen in de Nederlandsch-Indische bezittingen het gebruik van stoomschepen werd ingevoerd en meer en meer toenam, ontstond ook spoedig de behoefte aan eene meer geschikte inrigting dan 's lands constructie-winkel te Soerabaija, om aldaar de werktuigen en ketels dezer stoomschepen te kunnen herstellen.

Daar die constructie-winkel echter de eenige inrigting op Java was, welke daartoe in aanmerking konde komen, zoo zond het Gouvernement uit Nederland een stoomwerktuig benevens eenige draai-, schaaf- en boorbanken en een deskundig personeel, ten einde in de ontstane behoefte voorloopig te voorzien.

Ook werd te gelijker tijd het benoodigde gereedschap uitgezonden om eene ketelmakerij op te rigten op het nieuw geprojecteerde nieuwe Marine-etablissement.

De benoeming en de aankomst in deze gewesten van eenen hoofd-ingenieur voor het stoomwezen, tot wiens taak ook behoorde, om den constructie-winkel in eenen staat te brengen, waardoor dezelve in de reparatie der stoomschepen zoude kunnen voorzien, gaf aan deze zaak de gewenschte rigting. Terstond werd een aanvang gemaakt met de plaatsing der stoommachine, en der draai-, schaaf- en boorbanken; er werd bij den constructie-winkel eene voorloopige ketelmakerij ingerigt, en zooveel de gelegenheid toeliet, werden verschillende veranderingen en verbeteringen in den winkel tot stand gebragt.

De stoomvaart nam echter toe, en ook de invoering van het nieuwe systeem van defensie zoowel als de uitbreiding der cultures, deden de werkzaamheden aan den constructie-winkel zoodanig toenemen, dat het weder hoog noodzakelijk werd eene uitbreiding en reorganisatie daar te stellen.

Verschillende voorstellen en plannen werden te dien einde aan het Gouvernement ingediend en door hetzelve in overweging genomen. Terwijl deze zaak nog in behandeling was, werd het Gouvernement bij overname eigenaar van de particuliere werktuigen-fabriek Phoenix te Soerabaija, toebehoorende aan den heer J. Bayer: daardoor werd de gelegenheid geboren de gewenschte uitbreiding tot stand te brengen en eene scheiding der verschillende afdeelingen van den constructie-winkel te doen plaats grijpen. — Reeds onmiddellijk na de overname werden de particuliere bestellingen van den constructie-winkel overgegeven aan de fabriek Phoenix, en daarna weder voorstellen en plannen bij het Gouvernement ingediend om eene uitbreiding en scheiding te doen plaats hebben. Nadat deze voorstellen in rijpe overweging waren genomen, werd de zaak bij gouvernements-besluit van den 19den September 1850 no. 7 geregeld; de fabriek Phoenix werd verklaard artillerie-constructie-winkel te zullen worden en gebragt onder het militaire departement; terwijl de Lands-constructie-winkel werd eene fabriek voor de marine, het stoomwezen en de nijverheid; zij werd eene geheel civile inrigting, onder beheer van het marine-departement, en met het oppertoezigt de hoofd-ingenieur voor het stoomwezen belast.

Bij hetzelfde besluit werden tevens de directeur der artillerie-constructie-winkel en de hoofdingenieur voor het stoomwezen belast eene scheiding daar te stellen tusschen het personeel en de gereedschappen der beide fabrieken, zoodanig dat beide in staat zouden zijn om ieder in haren voorgeschreven werkkring aan het doel te beantwoorden.

Aan dezen last werd ten spoedigste gevolg gegeven; een gedeelte van het personeel van 's lands constructie-winkel, dat intusschen door de aankomst van eenige Europesche opzieners en bazen vermeerderd was, ging over bij den artillerie-constructie-winkel; eenige gereedschappen werden aan dezen afgegeven en eenige andere teruggontvangen; en nadat deze zaak tot wederzijdsch genoegen geregeld was, trad op den 1sten Mei 1851 de fabriek voor de marine, het stoomwezen en de nijverheid in werking.

Onmiddellijk werd nu een aanvang gemaakt met eene geheele reorganisatie der werkplaats en van het personeel, hetwelk van een militair onder een civiel beheer overgebragt werd, en waarbij een nieuw voorloopig reglement werd ingevoerd; er werd begonnen met den bouw eener nieuwe ijzer- en kopergieterij en met de oprigting van eenen Nasmyths patent-stoomhamer; de ketelmakerij werd uitgebreid en definitief aan de fabriek verbonden; voorts eene stelplaats ingerigt, een spoorweg door de fabriek aangelegd, en verder nog verschillende veranderingen en verbeteringen van meer of minder belang tot stand gebragt.

Tijdens de inspectie over de fabriek, welke op den 28sten Junij 1852, door den schout-bij-nacht, kommandant van Zr. Ms. zeemagt in Oost-Indie en inspecteur der Marine, heeft plaats gehad, bestond het etablissement uit de hier ondervolgende werkplaatsen.

De modelmakerij. — De modelmakerij, onder opzigt van een Europeschen baas en onderbaas, vormt een der belangrijkste werkplaatsen van de fabriek.

In dezelve worden al de houten modellen vervaardigd, volgens welke de ijzergieter zijne vormen maakt; om den Javaan tot dit ambacht op te leiden, behoort eene bijzondere geschiktheid, gepaard met een groot geduld; het is dan ook daardoor dat er onder de Javaansche timmerlieden slechts weinig bekwame modelmakers worden aangetroffen.

Aan de modelmakerij is tevens de timmermans-winkel en de houtdraaijerij verbonden, welk eerste ambacht voornamelijk werk vindt in de vervaardiging, vernieuwing of herstelling der affuiten, sleden en rolpaarden voor Zr. Ms. schepen van oorlog, terwijl het tweede gedeeltelijk werkzaam is voor den modelmaker, en gedeeltelijk met den aanmaak van blokken en schijven voor de marine-magazijnen, aan welke laatste artikelen steeds groote behoefte bestaat.

De ijzergieterij. — Hoewel, tijdens het bezoek van den schout-bij-nacht, dit ambacht nog werd uitgeoefend in de oude werkplaats, welker inrigting veel te wenschen overliet, is dezelve echter sedert korten tijd overgebragt in een daarvoor geheel nieuw opgerigt gebouw, gelegen in het middengedeelte der fabriek.

Deze schoone en doelmatig ingerigte werkplaats heeft eene lengte van 46, eene breedte van 12 en eene hoogte van den beganen grond tot aan

den onderkant der kap-balken, van 8,5 Ned. el; de begane grond der gieterij is 2 Ned. el boven het overige gedeelte der fabriek aangelegd, om daardoor het ongerief te ontgaan van bij hoogen waterstand in de west-moesson steeds in nat zand te moeten vormen.

Aan het eene einde der gieterij zijn geplaatst twee cupol-ovens, welke te zamen eene capiciteit bezitten om 15 à 16,000 Ned. pond ijzer op eenmaal te smelten; aan het andere einde vindt men een smeltfornuis voor metaal — zullende dit gedeelte van het locaal ingerigt worden voor kopergieterij, — benevens eene gemetselde stoof met ijzeren deuren, voor het drogen der leemvormen en kerns.

Van het eene einde der gieterij tot het andere, beweegt zich langs twee daartoe tot weerszijden op de muren aangebragte ijzeren sporen, een zoogenaamde kraanwagen (travelling crane). Deze toestel is zoodanig ingerigt dat het daaraan bevestigde hijschwerk boven ieder punt van de gieterij gebragt kan worden. Zij dient tot het oprigten der gietkasten, tot het vervoeren der schenken met gesmolten ijzer, en tot het uithijschen der zware gegoten voorwerpen uit de vormen; dit werktuig, waarmede een last van 16,000 Nederl. pond kan verplaatst worden, is geheel in de fabriek en bijna uitsluitend door Javaansche werklieden vervaardigd; om de doelmatige, vernuftige, en tevens hoogst eenvoudige inrigting en hare groote spanning, verdient het bijzonder de aandacht van alle deskundigen.

De ijzergieterij, zoo als dezelve thans opgerigt is en bestuurd wordt door eenen bekwamen Europeschen opziener, is in staat om al de stukken te gieten welke voor een stoomwerktuig van 200 paardenkracht zouden vereischt worden; ook aan de particuliere industrie bewijst zij belangrijke diensten; en, indien het getal vormers, voor welk bedrijf de Javaan bijzonder veel aanleg en geschiktheid bezit, nog zal toegenomen zijn, zal deze gieterij welhaast met de beste inrigting van dien aard in Nederland kunnen wedijveren.

De kopergieterij. — De kopergieterij is voorloopig gevestigd in een gedeelte der smederij, en hoewel hare inrigting voor alsnog gebrekkig is, voldoet zij vooreerst aan de behoeften; in het oostelijke gedeelte der ijzergieterij is echter een nieuw smeltfornuis in aanbouw; en het is met grond te verwachten dat, zoo de kopergieterij aldaar is overgebragt, zij, onder de leiding van eenen bekwamen baas, weinig te wenschen zal overlaten.

De smederij. — De smederijen zijn geplaatst in drie gebouwen, welke het middenpunt der fabriek uitmaken; aan de 32 dubbele vuren werken dagelijks [illegible], onder het opzigt en de leiding van drie bekwame Europeanen; het gebruik van houtskolen, waaraan de Javaansche smid vroeger zoo sterk gehecht was, heeft thans opgehouden, en hij is reeds geheel gewoon geraakt om aan een steenkolenvuur te arbeiden; het is te verwachten dat hij hieraan nog beter zal gewennen, wanneer de voor het smeedwerk opzettelijk uit Engeland ontboden steenkolen zullen zijn aangekomen.

Ook de gebrekkige Javaansche gereedschappen zijn bijna geheel door Europesche vervangen; en het is een verblijdend gezigt als men hier den uit den natuur zoo tragen Javaan, den zwaren smeedhamer, trots den besten Europeschen voorslager, ziet rondzwaaijen. Het door de smederij afgeleverde werk laat dan ook niets te wenschen over.

Sedert korten tijd wordt ook in de smederij opgerigt een patent-stoomhamer, waarvan het hamerblok 1500 Ned. ponden weegt, benevens de daarbij behoorende stoomketel en smeedoven; door dezen hamer zal de smederij in staat zijn om de zwaarste en moeijelijkste stukken smeedwerk in eenen korten tijd te vervaardigen, om assen voor stoomschepen [illegible] uit het oude ijzer en al den afval uit de ketelmakerij weder tot nieuw smeedijzer te verwerken.

Door de oprigting van dit schoon en vernuftig uitgedacht werktuig, is de fabriek voor de marine, het stoomwezen en de nijverheid eerst geheel in staat om in alle voorkomende gevallen in de reparatie der werktuigen van Zr. Ms. stoomschepen te voorzien, en daardoor is men in de gelegenheid om hier te lande, zonder eenige hulp van het moederland, zelfs stoomwerktuigen van 200 paardenkracht te kunnen vervaardigen.

Hoewel de stoomhamer nog niet in werking is, mag men echter met grond verwachten, dat door denzelve eene groote vermindering in de kosten van zwaar smeedwerk zal veroorzaakt worden.

Het stoomwerktuig. — Het stoomwerktuig is geplaatst in het midden van het locaal waarin de draaijerij en bankwerkerij uitgeoefend wordt.

Het is een balans-werktuig van lage drukking, en ontwikkelt, onder eene stoomspanning van $1/3$ atmospheer, een vermogen van 20 paardenkracht; hetzelve is echter ingerigt om ook, met eene geringe verandering, als machine van hooge drukking gebruikt te kunnen worden, en alsdan kan dat werktuig, onder eene drukking van $3\frac{1}{2}$ atmospheer, een vermogen ontwikkelen van circa 40 paardenkracht.

Door het stoomwerktuig worden al de draai- en schaafbanken en boormachines in beweging gebragt, en het drijft tevens de drie ventilateurs, welke door middel van eene menigte in den grond gemetselde kanalen, dienen om de coepol-ovens der gieterij en al de vuren der smederij en ketelmakerij aan te blazen.

Bij het werktuig behooren twee stellen stoomketels, waarvan het laatste stel geheel aan de fabriek en door Javanen vervaardigd, eerst kortelings geplaatst is; ieder stel wordt afzonderlijk en bij verwisseling gebruikt, en bestaat uit vier cylindervormige ketels met bolvormige toppen, welke door pijpen met elkander verbonden zijn.

De Borneosche steenkolen, welke onder deze ketels als brandstof gebruikt worden, voldoen bij uitnemendheid; — daar deze steenkolen vlug branden en bij eene lange vlam zeer veel warmte ontwikkelen; zijn zij bijzonder geschikt om onder stoomketels met gemetselde vuurhaarden gestookt te worden.

De draaijerij en bankwerkerij. — Deze beide werkplaatsen staan onder het beheer van eenen bekwamen opziener, daartoe voor dit ambacht bijgestaan door eenen geschikten onderbaas; de voornaamste werktuigen in de draaijerij zijn:

a. eene zelfwerkende draaibank van Fox, tevens ingerigt om schroeven te snijden; zij heeft een bed van 36 voet lang en eene hoogte van center van 28 duim; op deze draaibank kan tevens geplaatst worden een toestel tot het uitboren van stoomcylinders, waarmede cylinders van 52 Eng. duim middellijn uitgeboord kunnen worden;

b. twee zelfwerkende draaibanken, vroeger in den voormaligen constructie-winkel vervaardigd;

c. eene kleine zelfwerkende draaibank van Withworth, ingerigt om schroeven te snijden;

d. vijf kleine zelfwerkende metaal-draaibanken met vaste supports;

e. eene zelfwerkende schaafmachine van Withworth, met draaijenden beitel; een hoogst nuttig en vernuftig zamengesteld werktuig;

f. eene kraan- of radius-boor, waaronder stukken van 7 voet hoogte geboord kunnen worden;

g. twee vaste boorwerktuigen met beweegbare tafels;

h. eene kleine boor- of drilmachine;

i. eene tand-snijmachine, tevens verdeelwerktuig; deze toestel is van zeer veel nut bij het vervaardigen van modellen voor tandraderen of kamwielen;

k. een schroefsnij- of wring-werktuig, waarmede schroeven en moeren van alle mogelijke dimensien kunnen gesneden worden.

In de bankwerkerij is plaats voor circa 40 Javaansche bankwerkers; door eene doelmatige en gepaste opleiding vindt men thans onder de Javanen reeds zeer bekwame en geschikte bankwerkers.

De stelplaats. — In deze werkplaats worden al de deelen der werktuigen welke in de draaijerij, bankwerkerij, smederij of ijzergieterij vervaardigd, opgewerkt of hersteld zijn, bijeenverzameld en tot een geheel ineengesteld.

Hoewel deze werkplaats geene bijzondere werktuigelijke inrigting bevat, is zij echter als het belangrijkste gedeelte der fabriek te beschouwen, en zamengesteld uit de bekwaamste werklieden; zij staat onder het bestuur ven eenen kundigen opziener, aan wien tevens het toezigt over de reparatie der werktuigen van Zr. Ms. stoomschepen ter [illegible] is opgedragen.

De koper- en blikslagerij. — Deze werkplaats, onder de leiding van een ijverigen baas, bijgestaan door eenen onderbaas, voldoet in alle opzigten aan de behoefte; de voornaamste werkzaamheden bestaan in het [illegible] nieuwen en vervaardigen der koperen pijpen voor de stoomschepen, de kombuisgoederen en casserollen der oorlogsvaartuigen; de [illegible] dezer werkzaamheden vereischt eene groote naauwkeurigheid en zorgvuldigheid; — over het algemeen zijn de Javanen tot zeer geschikte en bekwame koperslagers op te leiden. Jammer echter is het dat, zoo [illegible] eenige bedrevenheid in dit vak verkregen hebben, zij dikwerf de voorkeur geven om in de kampongs koperen huisraad en kookgereedschappen te vervaardigen, waardoor het dus moeijelijk wordt een goed geoefenden troep koperslagers bijeen te houden.

Ketelmakerij. — De ketelmakerij, onder opzigt van eenen Europeschen baas, bijgestaan door eenen onderbaas en vijf Europesche ketelmakers, houdt dagelijks circa 120 Javaansche werklieden bezig, waarvan velen, niettegenstaande zulks een moeijelijke en zware arbeid is, [illegible] tot zeer bruikbare en geschikte ketelmakers zijn opgeleid; de [illegible] loodsen waarin dit ambacht uitgeoefend wordt, zijn aan het noordeinde der fabriek gelegen, ieder lang 55 el, breed 17 el en voorzien [illegible] sterke houten jukken, om daaraan zware gedeelten van stoomketels [illegible] kunnen ophijschen; in deze werkplaats vindt men:

a. een gemetselde gloei-oven, dienende tot het gloeijen van ketel[illegible]ten welke bolvormig gebogen moeten worden;

b. zes dubbele smidsvuren, tot het gloeijen der klinknagels en het [illegible]vaardigen van smeedwerk, bij de constructie der ketels benoodigd;

c. een werktuig om de gaten voor klinknagels in de ketelplaten te persen en tevens plaatijzer te knippen (punching-and shearing-machine), waarmede gaten van 0,025 el middellijn in platen van 0,02 el dik kunnen geperst worden;

d. een dito werktuig, hetwelk gaten van 0,022 el middellijn in platen van 0,01 el dik perst;

e. een wals-werktuig om ketelplaten volgens eenen cylindrischen vorm te buigen;

f. eene zware gegoten ijzeren plaat-buiger;

g. een boor- of drilwerktuig;

Achter de ketelmakerij is eene spoorhelling aangelegd naar de [illegible] ten einde langs dezelve de nieuw vervaardigde of herstelde ketels te vervoeren naar de tot dat einde gebouwde pont; met deze pont, [illegible] een gewigt van circa 100 Ned. tonnen op deszelfs dek kan laden, [illegible] de ketels voor de stoomschepen naar het bassin vervoerd, ten [illegible] aldaar met den daartoe opgerigten ketelbok, waarmede men een gewigt van 50 Ned. tonnen kan ligten, in het daarvoor bestemde schip of [illegible]tuig geplaatst te worden; op dezelfde wijze worden ook de oude, in reparatie komende ketels uit de schepen naar de ketelmakerij overgebragt.

De ketelmakerij, zoo als dezelve nu ingerigt is, voldoet niet [illegible] geheel aan de behoefte, maar is ook in staat om ketels van alle [illegible]men en modellen te leveren.

Thans wordt er een stoomketel vervaardigd van vijftig paardenkracht ten dienste van eene suikerfabriek op Java, en na aankomst der [illegible] voor ontboden materialen uit Europa, zal er een aanvang gemaakt worden met het vervaardigen van nieuwe tubulaire stoomketels voor Zr. Ms. stoomschepen *Hekla* en *Borneo*.

Door en onder de leiding van het personeel der ketelmakerij, [illegible] ook plaats gehad de ineenzetting van het ijzeren stoomschip *Celebes*; met de tegenwoordige middelen zoude men in staat zijn om ook hier te lande een soortgelijk vaartuig te bouwen.

Kleine ambachten. — Behalve de bovenstaande ambachten, vindt men op de fabriek voor de marine, het stoomwezen en de nijverheid [illegible] volgende werkplaatsen, als:

De *riemenmakerij*, waarin de drijfriemen van de fabriek worden gemaakt of hersteld, en waarin tevens al het ledergoed, zoo als scheeden, patroontasschen enz., behoorende tot de oorlogsvaartuigen, worden vervaardigd en gerepareerd.

De *kuiperij*, waarin de waterwaten en ander vaatwerk der oorlogsschepen of van andere werden onderhouden en vernieuwd, en te[illegible] maten voor de zout-depôts en pakhuizen op Java worden vervaardigd.

De *geweermakerij*, alwaar de geweren en pistolen der marine worden hersteld en gepercussionneerd, slagtoestellen voor het geschut vervaardigd, en balansen en gewigten voor het civiel departement en particulieren worden aangemaakt en geverifieerd.

De *graveurswinkel*, alwaar door twee of drie Javaansche [illegible] worden vervaardigd cachetten en stempels voor de verschillende departementen; borstplaten voor oppassers, politie- en postbeambten, [illegible] of zilveren rottingknoppen, medailles, gedenkpenningen enz.

De *schilderswinkel*, waarin verschillende voorwerpen, waarbij [illegible] vereischt wordt, vóór derzelver aflevering geschilderd worden.

Na de lezing van het bovenstaande, zal het wel geen verdere [illegible] behoeven, dat de fabriek voor de marine, het stoomwezen en de nijverheid eene instelling is van het grootste belang voor deze gewesten; behalve dat zij onmisbaar is voor de instandhouding [illegible] marine, zal zij ook zonder twijfel, door de belangrijke diensten [illegible] zij aan het algemeen bewijst, eenen grooten invloed uitoefenen op de ontwikkeling der nijverheid in deze gewesten.

Dat zulks nu reeds het geval is, blijkt uit het steeds toenemend [illegible]

stellingen, welke voor particulieren worden uitgevoerd, en waarvan de prijsberekening over het algemeen zoo billijk is, dat de fabriek ook aan die zijde weinig te wenschen overlaat. — Zoo als zij thans is ingerigt, bestaat de gelegenheid tot de vervaardiging van een paar marine-stoomwerktuigen van 50 duim middellijn van cylinder, bij voet slag, met den daarbij behoorenden ketel, tot het maken van stoomketels, van allerhande vormen en afmetingen; tot den bouw van ijzeren stoomschepen van het charter der *Celebes*; ijzeren vaartuigen of ligters tot den afvoer van producten; rivier-stoomvaartuigen enz.; voorts tot de vervaardiging van alle toestellen en gereedschappen welke voor de nijverheid benoodigd zijn, zoo als landbouwwerktuigen met ketels, suikermolens, luchtledige kook-toestellen enz.; en het is met grond te verwachten dat de fabriek, na verloop van eenigen tijd en na nog eenige uitbreiding, ook de middelen zal bezitten om stoomwerktuigen te vervaardigen met cylinders van 60 duim middellijn bij 6 voet slag, en tevens ijzeren stoom-oorlogsschepen te bouwen van alle charters.

Ten slotte zal eene korte opsomming der voornaamste werkzaamheden, waarvan vele gelijktijdig aan de fabriek voor de marine, het stoomwezen en de nijverheid, gedurende haar kortstondig bestaan, zijn uitgevoerd, niet onbelangrijk te achten zijn:

1°. de ineenzetting van Zr. Ms. stoomschip *Celebes* en het plaatsen en in werking brengen der stoomwerktuigen en ketels;

2°. de ineenzetting der werktuigen en ketels voor eenen nieuwen stoombaggermolen en de vervaardiging der sleden voor dezen molen;

3°. de ineenzetting der nieuwe ketels voor Zr. Ms. stoomschip *Batavia*, de plaatsing in het schip en de uitvoering eener kapitale herstelling aan de werktuigen.

4°. de ineenzetting der nieuwe ketels voor Zijner Majesteits stoomschip *Vesuvius*, de plaatsing in het schip en de uitvoering eener kapitale herstelling aan de werktuigen;

5°. belangrijke herstellingen aan de ketels en de werktuigen van Zijner Majesteits stoomschepen *Phoenix* en *Etna*, voor welk eerste vaartuig de stoom-cylinders uitgeboord zijn en nieuwe zuigerstangen zijn vervaardigd;

6°. verschillende meer of minder belangrijke voorzieningen aan de werktuigen en ketels van andere Zijner Majesteits stoomschepen;

7°. eene belangrijke verandering aan het stoom-advies-vaartuig *Hipparchus*, voor hetwelk ook een geheel nieuwe stoomketel is vervaardigd;

8°. de aanmaak van eenen nieuwen stoomketel voor de fabriek;

9°. de aanmaak van twee coepolovens, een kraanwagen en verder gereedschap voor de nieuwe gieterij;

10°. herstellen en in gereedheid brengen van een vervoerbaar stoomwerktuig ten behoeve van den waterstaat;

11°. verschillende werkzaamheden voor suikerfabrikanten; zoo als het vervaardigen van nieuwe assen, cylinders en standaards voor suikermolens; het repareren van gebroken standaards; het vervaardigen van pannen en stalschroeven; het herstellen of vernieuwen van stoommachinedeelen, enz. enz.

Gedurende het jaar 1851 zijn bij de fabriek 300 bestellingen gedaan, namelijk: voor het marine-departement 139 (waaronder 23 belangrijke, ten behoeve van machine en ketels voor Zr. Ms. stoom-oorlogsschepen), 95 van het civile departement, 61 voor de nijverheid en particulieren, en 5 voor het militaire departement; terwijl er in den loop van dit jaar reeds weder bijna een tweehonderdtal bestellingen zijn ingekomen.

Het mag ook niet onopgemerkt voorbijgegaan worden, dat tot bereiking van deze belangrijke uitkomsten, de kunde, ijver en goede wil van het personeel zeer veel hebben toegebragt; een welverdiende lof moet desomtrent toegebragt worden, zoowel aan de ambtenaren, welke met de directie en administratie belast zijn, als aan de opzieners, bazen en onderbazen, welke het toezigt in de verschillende werkplaatsen voeren; terwijl ook de Javaansche werklieden, welke hunne eerste opleiding grootendeels in den voormaligen constructie-winkel ontvangen hebben, hiertoe door geoefendheid, volharding en werkzaamheid veel hebben bijgedragen.

De fabriek voor de marine, het stoomwezen en de nijverheid is dus eene instelling te achten waarop Nederlandsch Indië en het Moederland trotsch mogen zijn, en strekt ten bewijze, dat het Nederlandsch Gouvernement, ook in zijne overzeesche bezittingen, alles wil aanwenden wat den bloei en den vooruitgang van fabriekwezen en nijverheid bevorderlijk kan zijn.

Volgens een van den Nederlandschen consul te KONINGSBERG, onder dagteekening van den 5den November jl., ontvangen schrijven, zijn in Oost- en West-Pruissen de wintergranen zoowel in qualiteit als quantiteit bijzonder goed en voordeelig uitgevallen.

De tarwe weegt, naar gelang van hoedanigheid, meerendeels 128 à 135 pond; de rogge 122 à 130 pond; doch aangezien men hier en daar ook enkele ligte partijen aantreft, zoo kan men gemiddeld het gewigt van de tarwe door elkander slechts op 130 pond, en dat van de rogge op 124 à 126 pond stellen, hetgeen nogtans het gewigt van gewone jaren verre overtreft, aangezien, bij een gemiddelden oogst, het gewigt van de tarwe gewoonlijk 125 pond en dat van de rogge 116 à 118 pond niet te boven gaat. De zomergranen zijn daarentegen in de geheele provincie, ten gevolge van aanhoudende droogte, met weinig uitzondering in de streken, min of meer mislukt.

Gerst en haver leveren slechts een zeer gering beschot en zijn grootendeels ook ligt van gewigt.

Erwten hebben eenigzins door den worm geleden; buitendien is de opbrengst hiervan zeer middelmatig.

Boonen en wikken zijn daarentegen zoowel in qualiteit als quantiteit zeer goed uitgevallen.

Lijnzaad levert een aanzienlijk beschot, en is bijzonder goed van qualiteit.

Raapzaad heeft een meer middelmatigen doch redelijk goeden oogst opgeleverd.

Het gras heeft zich wegens de droogte niet goed kunnen ontwikkelen; echter hebben de aan het water gelegene weiden redelijk goed en veel hooi geleverd.

De aardappelen zijn ditmaal van de sedert eenige jaren geheerscht hebbende ziekte verschoond gebleven; men heeft ten minste tot nog toe daaromtrent geene klagten vernomen.

Daar het geen twijfel lijdt dat in bovengenoemde provincie de eigen behoeften volkomen gedekt zijn en er voor den buitenlandschen handel nog eene aanzienlijke hoeveelheid overblijft, en daarenboven de toevoeren van tarwe en rogge uit Polen en Rusland niet onbelangrijk zijn geweest en tot matige prijzen zijn ingekocht, zoo dient men echter in aanmerking te nemen, dat voornamelijk de consumtie van rogge thans zeer groot is ten gevolge van den grooten toevloed van werklieden die aan de spoorwegen en de vesting arbeiden, weshalve de graanhandelaars tot nog toe de prijzen hoog houden.

De verzendingen van granen naar buiten 's lands zijn dit jaar, voornamelijk in de eerste helft van de scheepvaart, zeer onbeduidend geweest, omdat er zich vóór het buitenland geene behoefte vertoonde en de prijzen in Nederland en Engeland geene aanleiding tot ondernemingen gaven, weshalve vele Nederlandsche schepen in ballast naar andere havens zijn vertrokken, hetgeen hier zeer zelden plaats vindt; alleen naar Noorwegen en zelfs naar Pommeren is veel rogge verzonden. In de laatste twee maanden echter zijn naar Engeland en ook naar Nederland enkele ladingen verscheept geworden.

Gedurende de laatste dagen zijn de navolgende prijzen betaald:

tarwe, bonte en hoogbonte,	128 à 132 pond	f 237 à 254	N. ct. pr. Pr. schepel;	
dito, roode.	128 à 130	»	233 à 234	» » » » »
rogge,	124 à 125	»	169 à 176	» » » » »
gerst, groote	106 à 107	»	172 à 176	» » » » »
dito, kleine	103 à 105	»	153 à 159	» » » » »
erwten, witte			[illegible]	» » » » »
dito, groene			[illegible]	» » » » »
boonen,			[illegible] à 160	» » » » »
wikken,			149 à 153	» » » » »
lijnzaad,			193 à 237	» » » » »

raapzaad, niet aan de markt.

Met dit en het vorig nommer der *Staats-courant* zijn verzonden:

1°. vel 26 van het BIJBLAD, II, inhoudende het verslag van het verhandelde in de zitting der Tweede Kamer van den 12den dezer; en

2°. vel 38, 75 en 85 der *Bijlagen* van het genoemde BIJBLAD, eenige laatstelijk bij de Tweede Kamer ingekomen stukken behelzende.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Zuidholland*.

AANBESTEDING.

Op Maandag den 22sten November 1852, des voormiddags ten 11½ ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, of, bij zijne afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat, in het Eerste District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur, te 's Gravenhage, worden Aanbesteed:

Het maken van wederzijdsche Bermen of Bekribbingen op de bestaande bezinking in de Kikvorschkil onder de gemeente Sliedrecht.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving, volgens Art. 11 van het Bestek.

Het Bestek zal ter lezing liggen aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zuidholland te 's Gravenhage, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in deze provincie ter lezing gelegd worden.

Dingsdag vóór de Besteding zal de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur A. Greve, te 's Gravenhage, en den Hoofdingenieur titulair Docters van Leeuwen, te Gorinchem.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine

Brengt ter kennis van Zeevarenden, dat, blijkens officiele kennisgeving in de *Surinaamsche Courant en Gouvernements-Advertentieblad*, gedagteekend *Paramaribo* den 13den September 1852, de *uiterton* in de *Nickerie* met den 15den *December eerstkomende*, meer *binnenwaarts* zal worden verlegd.

In verband met dat berigt, wordt tevens, omtrent het aandoen en binnenzeilen der *Nickerie* de navolgende mededeeling gedaan:

» Schepen van om *de Oost* komende, en bestemd naar *de Nickerie*, » houden, op de hoogte van het verbrande bosch gekomen, in den wal, » koersende vervolgens in 3 vademen diepte om de West en W. Z. W. » zoodra in deze diepte het *Papegaaijen-eiland* (in de *Corantijn* gelegen), » eene handspaaks-lengte uit *Bluffpoint* of den Oosthoek dezer rivier » komt, of wel dat men dit punt in het Z. W. t. Z. peilt, stuurt men » in de laatstgemelde streek naar binnen en wel zoolang tot dat *Gordonshoek* of het Oostelijkste land, in het O. ½ Z. komt, sturende als» dan Z. Z. W. en zorgende het *Papegaaijen-eiland* altijd iets uit » *Bluffpoint* te houden.

» De beide tonnen in elkander hebbende en de binnenste doorgezeild » zijnde, loopt men met een zuidelijken koers, de beide tonnen aan » bakboord houdende, voorbij; de binnenste passeert men zoo digt » mogelijk, waarna men om de O. Z. O. koerst, tot dat het huis van » den Landdrost (zijnde het *Noordelijkste huis* op de landing) in het » N. O. t. O. komt, om daarna, met den koers van O. t. Z. tot voor » de landingsplaats te stevenen.

» Men wordt indachtig gemaakt, dat de vloedstroom in het gat tot » aan de tonnen, om de Z. W. naar en over de banken der rivier » de *Corantijn* trekt en meer binnenwaarts volgens het beloop van den » wal, of wel met eene zuidelijke en zuid-oostelijke rigting, naar de » *Nickerie-rivier*.

Na den 15den December eerstkomende zullen beide tonnen *wit* geschilderd zijn.

's Gravenhage, den 9den November 1852.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine

Brengt ter kennis van Belanghebbenden, als een vervolg van het, onder dagteekening van 28 Julij 1852, in de *Nederlandsche Staats-courant* geplaatste berigt, dat het, op daarbij vermelde peilingen en merken, op *Pampus gezonken vaartuig* is opgeruimd en mitsdien de ter aanduiding geplaatste *Wrakton* is weggenomen.

's Gravenhage, den 11den November 1852.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine

Brengt ter kennis van Belanghebbenden, dat tot betere verkenning uit Zee, in onderscheidene Zeegaten van het Rijk als: in het *Stortemelk-sche Zeegat* (*het Vlie*), het *Schulpegat van Texel* en in de Zeegaten van *Brouwershaven en de Roompot*, ter vervanging van de gewone Zwarte Uitertonnen, op dezelfde merken en peilingen, geplaatst zijn groote Ankerboeivormige Zeetonnen, zwart geverwd; uitgezonderd die vóór *Stortemelk*, welke rood is.

Deze Tonnen zijn voorts reeds gedeeltelijk, en zullen later algemeen nog worden voorzien van eene Kroon of Topkorf.

De ingekomene berigten omtrent deze soort van Zeetonnen zijn zeer voldoende.

Haar verticale stand, goed boven de Zee uitkomende, maakt dat zij op merkelijk grooteren afstand dan de gewone Zeetonnen zigtbaar zijn.

's Gravenhage, den 11den November 1852.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

MINISTERIE VAN KOLONIEN.

*** Op aanstaanden Woensdag den 17den dezer zal de gewone Audiëntie van den Minister van Kolonien geen plaats hebben.

's Gravenhage, den 15den November 1852.

*** De Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat door het collegie van regenten over het huis van arrest te Dordrecht, Zaturdag den 20sten November aanstaande, des namiddags ten een ure, in een der vertrekken van het raadhuis aldaar, publiek openbaar bij inschrijving en opbod en onder nadere goedkeuring zal worden aanbesteed:

De levering van het benoodigde voor het onderhoud der gevangenen in gemeld gesticht gedurende het jaar 1853.

De voorwaarden der aanbesteding liggen van heden af voor een ieder ter inzage op de secretarie der gemeente Dordrecht.

De Commissaris des Konings voornoemd,
VAN BYLANDT.

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de *Veertiende* trekking der *Vijfde* Klasse van de 218de *Staats-Loterij*, op Dingsdag den 16den November 1852, zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers:

No. 5326 een prijs van 1000 gulden,
» 10391 » » » 1000 »

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. FRIESWIJK.

OPENBARE VERKOOPING

aan 's Rijks Werf der Marine te Vlissingen, op Dingsdag den 23sten November 1852, des voormiddags ten 10 ure, van eene partij Eiken en Dennen Brandhout, Schalen, Spaanders, Mot, een Ouden IJzeren Stoomketel, Oud Zink, Teertonnen en eene Roeischouw; voorts eenige hoeveelheden afgekeurd Hard Brood en Ziekenkost en hetgeen meer zal worden aangeboden.

Al het opgenoemde zal twee dagen vóór en op den dag der verkooping ter bezigtiging voor de Gegadigden op de Werven gereed liggen.

Vlissingen, den 8sten November 1852.

De Directeur en Kommandant der Marine,
H. H. T. COOPS.

Aanbesteding van Granen ten behoeve van de Garnizoens-Bakkerij te Maastricht.

Op Dingsdag den 30sten November 1852, des middags om 12 ure, zal op het bureau van den Plaatselijken Kommandant te Maastricht, boven de Hoofdwacht, publiek worden Aanbesteed eene hoeveelheid van:

Zes Lasten Zeeuwsche jarige Tarwe, wegende minstens 74 Nederlandsche ponden het mud.

Een en een half last jarige Rogge, wegende minstens 72 Nederlandsche ponden het mud.

Volgens voorwaarden, van heden af aan ter lezing liggende van des morgens 9 tot des middag 12 uren.

Strekkende het tot narigt van de Gegadigden dat het Merk op de aangebodene Monsters, in de Voorwaarde bedoeld voorkomende, ook op den Omslag waarmede het Inschrijvingsbiljet wordt ingezonden, moet worden gesteld.

Maastricht, den 13den November 1852.

De Kolonel, Plaatselijke Kommandant, belast met het toezigt over het beheer der Garnizoens-Bakkerij,
D. E. WILHELMIE.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

*** Het Gemeentebestuur van Harlingen, verlangende over te gaan tot de benoeming van eenen Stads-Geneesheer, aan welke betrekking eene jaarwedde van f 250 is verbonden, noodigt diegenen, welke genegen zijn naar die betrekking te dingen, uit, zich vóór den 1sten December e. k. bij gezegelde adressen aan te melden.

Harlingen, den 11den November 1852.

Het Gemeentebestuur voornoemd,
P. ADAMA ZIJLSTRA.
De Secretaris,
VAN VELSEN WESTRA.

*** Commissarissen over de Straatwegen van Deventer naar Oldenzaal, Zwolle en Voorst brengen ter kennis van de Houders derzelve, dat op heden Uitgeloot en dadelijk Losbaar zijn, ten Kantore van den Gemeente-ontvanger te Deventer, met bijbetaling der rente tot 1 Januarij 1853, de hierna vermelde Aandeelen in de Geldleeningen voor de daarbij genoemde Straatwegen, als:

Straatweg van Deventer naar Zwolle, de Aandeelen no. 39, 40, 67, 98 en 99;

Straatweg van Holten naar Wierden, de Aandeelen no. 20, 23 en 82;

Straatweg van Deventer naar Voorst, de Aandeelen no. 90 en 116.

Deventer, den 8sten November 1852.

Commissarissen voornoemd,
P. F. BEZIER.
Van wege dezelven,
W. REINDERS, *Secretaris.*

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

VENNOOTSCHAP.

Bij Acte op den 21sten October 1852 voor den Notaris *A. L. van Slogteren*, residerende te Enkhuizen verleden en geregistreerd, is tusschen de Heeren *Simon Karsten*, Houtzager en Handelaar, en *Claas Kuijper*, zonder bepaald beroep, wonende beiden te Enkhuizen, aangegaan eene Vennootschap om voor gezamenlijke rekening uit te oefenen en te drijven de Houtzagerij en den Handel in gezaagde en ongezaagde houtwaren, onder de firma van *Karsten en Kuijper*, waarvan beide Vennooten de teekening zullen hebben voor handelingen de Vennootschap betreffende, en zulks voor den tijd van vier achtereenvolgende jaren, ingaande 1 Januarij 1853 en eindigende 31 December 1856.

*** Bij onderhandsche overeenkomst tusschen *August Lodewijk Polak Koopman*, en *Isidore Salomon Praag*, zonder beroep, beiden wonende te Nijmegen, is gesloten eene Vennootschap onder de Firma van *A. L. Polak en J. S. Praag*, tot oprigting eener Cigaren-Fabriek en Groothandel in dezelve; beginnende 15 November 1852, en eindigende November 1862; zijnde ieder der Vennooten bevoegd, de handteekening der Firma te voeren in zaken de Vennootschap betreffende.

Deze Aankondiging geschiedt ter voldoening aan Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.

*** Bij behoorlijk geregistreerde Acte in dato 11 November 1852, is door de Ondergeteekenden, *Victor Monplaisir George Goudal*, handelaar, wonende te 's Gravenhage, en *Johan Herman Mann*, zonder beroep, thans nog wonende te 's Hertogenbosch, aangegaan eene Vennootschap tot het drijven van Handel in Wijnen en al hetgeen tot dat vak behoort, onder de Firma van *Goudal en Mann*, waarvan de zetel zal zijn gevestigd te 's Gravenhage, aanvang nemende met den 12den November 1852, en zullende eindigen ultimo December 1855, doch wanneer de Vennootschap 6 maanden vóór het eindigen daarvan door geen der Vennooten is opgezegd, zal zij gerekend worden weder voor 3 jaren te zijn gecontinueerd, en zoo van 3 tot 3 jaren. Zijnde voorts bepaald dat beide Vennooten tot de teekening der Firma zullen geregtigd zijn, doch dat tot het doen van inkoopen, het opnemen of ter leen verstrekken van gelden, of het borg blijven de medewerking der beide Vennooten zal worden vereischt.

V. M. G. GOUDAL.
J. H. MANN.

*** Bij Acte, gepasseerd voor den Notaris Mr. *F. L. Rambonnet*, te Kampen, den 12den November 1852, behoorlijk geregistreerd, is tusschen *Gerrit Jan ten Dam*, Blok- en Mastenmaker, *Gerrit Jan ten Dam* en *Anthonij ten Dam*, de beide laatsten buiten beroep, alle drie wonende te Kampen, aangegaan eene Vennootschap tot het drijven en uitoefenen eener Blok- en Mastenmakerij, en hetgeen daartoe betrekking heeft, onder de Firma *G. J. ten Dam en Zonen*, gevestigd te Kampen; zijnde bij die Acte voorts bepaald, dat de Vennootschap is aanvangen den 15den November 1852, en zulks voor eenen onbepaalden tijd, om te eindigen drie maanden na opzegging, zoomede bij het overlijden van *Gerrit Jan ten Dam*, welke laatstgenoemde ook alleen het regt heeft de Firma te teekenen.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, 15 November 1852.

NEDERLAND. — Werk. Schuld 2 1/2 pct. 63 15/16; dito 3 pct. —; dito 4 pct. 95 1/4; O. I. Leening 1844, 4 pct. 94 11/16; Amort. Synd. 3 1/2 pct. —; Handelm. 4 1/2 122 1/2; Haarlemmer-Meer 5 pct. —; Aand. Rhijn-spoorweg 4 1/2 pct. —; dito Holl. spoorweg —; Maatschappij van Weld. 4 pct. —; Aand. Ned. Bank —.

BELGIE. — Leening 4 1/2 pct. —; Certific. bij de Bank 2 1/2 —; dito bij *Rothschild* 2 1/2 pct. 52 5/16.

FRANKRIJK. — Oblig. 3 pct. 78 7/8.

SPANJE. — Nieuwe 1 pct. 24 13/16; Buitenlandsche 3 pct. 51 1/4 à 51 —; Binnenlandsche 3 pct. 45 5/16; Certif. Coup. Sp. Com. 3 11/16; Amortisabele Schuld 6 1/4 à 6 5/16.

PORTUGAL. — Te Londen 5 pct. —; dito 4 pct. 37 7/8.

RUSLAND. — Bij *Hope* 1798 en 1816 5 pct. 107 7/8; dito 1828 en 1829 5 pct. 106 1/2 à 106 5/8; Certific. 1831 en 1833 5 pct. 96 3/4; Nieuwe Leening 4 1/2 pct. 101 3/4; dito 1840, 4 pct. 91 1/2 à 91 5/8; dito, *Stieglitz* 91 —; dito 5de serie 4 pct. —; Certific. te Hamburg 5 pct. —; Inschrijving in Assign. 6 pct. 70 11/16; Certificaten van dito 6 pct. —.

POLEN. — Oblig. 4 pct. 85 3/8; Aand. met Lot. fl. 500 161 —.

OOSTENRIJK. — Aand. met Lot. fl. 250 —; Metalliek 5 pct. 77 —; Dito betaalb. Amsterdam 5 pct. 90 1/2; Dito Lett. B. 5 pct. —; Dito 1847 2 1/2 pct. 40 à 40 3/8; Dito 1851 2 1/2 pct. 39 15/16 à 40 —; Bank 5 pct. —; Dito 4 pct. 69 3/4.

SARDINIË. — Bij *Hambro* 5 pct. —.

DENEMARKEN. — Dito 5 pct. —.

BRAZILIË. — Bij *Rothschild* 5 pct. 99; te Londen 1843 5 pct. —.

LOUISIANA. — Bij *Hope & Co.* 5 pct. 99 7/8.

PHILADELPHIA. — Bank-Actien 4 1/8.

MEXICO. — te Londen 3 pct. 24 15/16.

PERU. — Dito 5 1/2 pct. —; Uitgestelde 1 pct. —.

GRENADA. — te Londen 2 pct. 21; Uitgestelde 10 1/2 à 10 5/8.

ECUADOR. — Dito 4 1/8.

VENEZUELA. — Dito 3 1/2 pct. —; Uitgestelde 16 1/4.

GRIEKENLAND. — te Londen 5 pct. —.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.